

ONTWAPENING – MILIEU – MENSENRECHTEN

**Friends of
the Earth**
Vlaanderen & Brussel

Bulletin

lente
2009

Friends of the Earth bulletin

Driemaandelijks tijdschrift, jaargang 18, nummer 2, lente 2009

Colofon

Redactie:

Lieve De Kinder, David Heller,
Hector Pistache, Famke
Vekeman

Secretariaatadres

Friends of the Earth, Vlaanderen
en Brussel
Maria Hendrikaplein 5-6,
9000 Gent.
Tel +32-9-242 87 52
Fax +32-9-242 87 51
www.moederaarde.be
belgium@motherearth.org
Open Ma. t/m Vr. 9u-17u

Redactieadres:

Friends of the Earth- redactie:
lieve@motherearth.org

Homepage Bulletin:

www.motherearth.org/bulletin

Rekeningnummer

523-0460460-76 (België)
000-161-8561-19 (NL)

Copyright

Overname en gebruik van arti-
kels worden aangemoedigd mits
bronvermelding.

Druk: Druk in de Weer, milieu-
vriendelijke inkt en papier.

Lokale FoE Groepen

FoE Brussels

(English-language-group)
Contact: Emma Woodford
info@friendsoftheearth.be
<http://brussels.friendsoftheearth.be>

FoE Brussel (Nederlands- & Franstalige groep rond The Big Ask in Brussel)

Contact: Famke Vekeman
famke@motherearth.org

Klimaat- en Vredesactiegroep Pimpampoentje

Contactpersoon: Andy Vermaut
andy.vermaut1@telenet.be

FoE Ieper

rvv-bestuur@vortnvis.net
<http://rvv.vortnvis.net>

FoE Waasland

Contact: Jos Nemeth
waasland@motherearth.org

FoE Campagnes/Projecten

(Contacteer via FoE kantoor tenzij
anders vermeld wordt)

Kernontwapening

Contact: David Heller
david@motherearth.org
GSM: 0472 342463

Klimaat/Energie

Contact: Geert Neckebroeck
geert@motherearth.org

Verarmd Uranium

Contact: Ria Verjauw
C. Meunierstraat 62, B-3000 Leuven
ria@motherearth.org
GSM: 0474 75 66 68
www.motherearth.org/du

Werkgroep Inheemse Volkeren

Contact: Lieve De Kinder
lieve@motherearth.org

Boycott Bush

Contact: Magali Fontanel
magali@motherearth.org
www.boycottbush.org

VRAK: AKTIE VRedesbelasting

Contact: Dirk Panhuis
vrak@advalvas.be
<http://surf.to/vrak>

4x4info

Contact: Jeroen Verhoeven
jeroen.verhoeven@motherearth.org
www.4x4info.be

Kempisch Forum Voor Atoomstop

Contact: Jan Claes

COVER:

Wereld Sociaal Forum (WSF) van
27 januari tot 1 februari 2009 in
Belém (Pará), Brazilië.
Foto: Pol DHuyvvetter

Voorwoord

Beste lezer,

We hopen dat je dit nummer mag ontvangen terwijl de lente verder alles doet openbloeien in schoonheid. Wij zetten alvast onze klimaatcampagne The Big Ask intensief verder. In het vooruitzicht van de verkiezingen in juni, roepen we de politici op om concrete stappen te zetten in de richting van een klimaatwet.

We weten intussen dat de klimaatverandering nu al gevolgen heeft. Wie er het sterkst de negatieve gevolgen van ondervinden, zijn dan nog de gemeenschappen en volkeren die er het minst hebben toe bijgedragen. In het bijzonder de inheemse volkeren die sterk lijden onder de energiehonger van het noorden. In dit nummer vind je veel informatie over het begrip Climate Justice, waar FoE internationaal reeds geruime tijd aandacht voor vraagt. Het was ook een belangrijk thema op het WSF in Belem. De klimaatverandering stelt ons voor de noodzaak om gezamenlijk en op een creatieve manier onze levenswijze en omgang met energie opnieuw vorm te geven. Hierbij staat solidariteit, tussen de generaties onderling, met de bevolking in het Zuiden en met de armen wereldwijd centraal. Je wordt dan ook warm uitgenodigd om op jouw wijze deze beweging te versterken!

De redactie

Lidmaatschap Friends of the Earth!

Lidmaatschap van FRIENDS OF THE EARTH Vlaanderen & Brussel: Sympatisant: gratis, je ontvangt het magE-zine, gewoon je e-mailadres opgeven via www.moederaarde.be; Lid: minimum 5 euro per jaar, je ontvangt het MagE-zine, Bulletin en korting in Lekker Gec en Komkommertijd; donateur: minimum 2,5 euro per maand, je ontvangt het magE-zine, Bulletin, korting in Lekker Gec en Komkommertijd twee vegetarische restaurants in Gent en 10% korting op FoE merchandise en het jaarverslag. Lidgelden betaal je best door een storting of overschrijving op het nummer 523-0460460-76 (België) vanuit het buitenland: IBAN: BE91 5230 4604 6076 en BIC: triobe91 van FRIENDS OF THE EARTH, met vermelding: lidgeld. We moedigen jou sterk aan om je lidmaatschap via een permanente opdracht (zelfde rekeningnummer) te regelen. Hierdoor draag je bij aan de continuïteit van onze werking en wordt het opvolgen zowel voor jou als voor ons een stuk eenvoudiger. Je kan de betalingen maandelijks, jaarlijks of volgens een andere frequentie laten gebeuren. Je kan hiertoe je bank contacteren of een formulier aanvragen bij het secretariaat. In het geval van een permanente opdracht vul je bij de vermelding in: donateur.

Friends of the Earth, afdeling Vlaanderen & Brussel, is een pluralistische gewestelijke thematische milieuvereniging. De vereniging benadrukt in het bijzonder de banden tussen milieu en dossiers rond mensenrechten, oorlog en vrede en beklemtoont de noodzaak van internationale samenwerking. De organisatie gebruikt onderzoek, educatie & sensibilisatie, beleids-werk en geweldloze directe actie als hefbomen om haar doelen te verwezenlijken. De vereniging is lid van het Anti-Oorlogsplatform; de Bond Beter Leefmilieu; Ecopower; het Gents Ecologisch Centrum; Netwerk Bewust Verbruiken en het Platform voor Biologische Landbouw. Internationaal is de vereniging lid van Friends of the Earth international en aangesloten bij Abolition 2000 - het internationaal netwerk voor de afschaffing van kernwapens - en het International Peace Bureau.

De verantwoordelijkheid voor de artikels in het Friends of the Earth bulletin ligt bij de auteurs zelf.

Friends of the Earth is een Netwerkproject. Je kan ons steunen door Kerkelapen, ons nummer is: 96/0004. Je kan ons ook steunen via Dynamosporen. Indien je geïnteresseerd bent om ons op deze wijze te steunen kan je contact opnemen met het FoE secretariaat of met Triodos bank (02/548 28 29).

Met de regionale en Europese verkiezingen in het vooruitzicht (7 juni 2009), is de Big Ask campagne nog dat tikkeltje gevoeliger geworden voor signalen vanuit het politieke landschap. De vraag voor een klimaatwet noopt tot een akkoord over het belang ervan op zowel federaal als op regionaal niveau. Naar aanleiding van de verkiezingen wil de Big Ask dan ook een duidelijk engagement horen van politici en partijen.

Famke Vekeman

De lancering van de Big Ask-clip in november vorig jaar is duidelijk niet onopgemerkt voorbij gegaan. Minister van Klimaat en Energie Paul Magnette kondigde op 20 februari tijdens een interview op de RTBF radio aan dat het huidige klimaatplan van de federale overheid onvoldoende is. Daarom wil minister Magnette na de regionale verkiezingen werk maken van een klimaatwet, naar het voorbeeld van de klimaatwet die reeds eind vorig jaar in Groot-Brittannië in werking trad.

Friends of the Earth juicht dit voorname toe. Er moet dringend een klimaatwet komen met jaarlijkse verminderingen van de uitstoot, waarin ook een 'koolstofbudget' wordt vastgelegd. Tegelijkertijd willen we sociale oplossingen voor klimaatverandering. Een klimaatwet moet ervoor zorgen dat we zowel op ecologisch als op menselijk vlak stappen vooruit zetten. Maatregelen volgens het principe "wie betaalt, mag vervuilen" zijn dan ook geen duurzame oplossingen. Investeren in het isoleren van woningen, energie-efficiëntie en hernieuwbare energie biedt veel meer perspectieven. Zeker gezien de huidige economische crisis. Laat ons ook solidair zijn met de vele

> Lees verder op pag. 4

Climate Justice op het Wereld Sociaal Forum 2009

Famke Vekeman

Openingsmars WSF - "Weg met de regen, leve de strijd"

Belém, stad van de mangobomen

Het Wereld Sociaal Forum (WSF) ging deze keer door in Belém, ook wel bekend als de toegangspoort tot het Amazonewoud in Brazilië. Ik werd dan ook vanaf dag één gewaarschuwd voor mogelijke beesten die vanuit het woud plotseling zouden kunnen opduiken in de buurt van de universiteiten waar de seminars plaats vonden. Belém is een drukke stad met ongeveer anderhalf miljoen inwoners en het is ook de hoofdstad van de deelstaat Pará waar de PT (*Partido dos Trabalhadores*) het roer in handen heeft. Naast het gevaar om oog in oog te staan met een cobra, word ik ook gewaarschuwd voor de vele gangsters die zich in de buurt van mijn verblijfplaats, *Sao Braz*, zouden ophouden of voor 'bandieten' die raids uitvoeren vanuit de *favela's*. De politie neemt echter geen enkel risico en is massaal aanwezig om ieders veiligheid te garanderen. Ieders? Al vlug hoor je uit verschillende hoeken bittere kritiek op de alomtegenwoordigheid van de politie tijdens het WSF, terwijl deze buurten meestal volledig aan hun lot worden overgelaten. Brazilianen voelen zich voor het eerst vrij in hun eigen stad en klagen terecht aan dat deze vrijheid terug beknot zal worden wanneer het Forum eindigt en de vele buitenlandse gasten veilig en wel naar huis zijn terug gekeerd.

De locatie voor het WSF aan de Amazone delta is niet geheel toevallig gekozen. De stad heeft aardig een duitje in het zakje gedaan, al was het maar omdat ze er prat op gaat een groot internationaal event te organiseren. Iets wat zeker wel van pas kan komen gezien hun kandidaatstelling voor het volgende WK voetbal in 2014. Anderzijds opende Belém ook de deuren naar een Forum met veel aandacht en ruimte voor milieu en inheemse volkeren. *Friends of the Earth International* en de nationale FoE groepen uit Brazilië, Uruguay, Paraguay, Colombia, Zweden en EWN (England, Wales & Northern Ireland) waren erg bedreven in het organiseren van seminars.

Het regenwoud als CO2 stort?

FoE International organiseerde op de eerste dag van het Forum een seminarie rond plantages, REDD (*Reduced Emissions Deforestation in Developing Countries*) en privatisering. De REDD-propaganda vertelt ons dat gezien het belangrijke aandeel van ontbossing in de uitstoot van broeikasgassen, er dringend maatregelen moeten worden genomen om de ontbossing tegen te gaan. De maatregelen die ze voorstellen, kaderen wel in een volledig marktgericht denken. Men stelt namelijk dat landen in het Zuiden geld kunnen krijgen voor het niet ontbossen van hun regenwouden. Op zich een stimulerende maatregel, maar REDD houdt ook in dat de landen in het Noorden die hiervoor betalen, zelf rustig kunnen blijven doorgaan met vervuilen omdat het als een soort compensatie wordt beschouwd. De vertegenwoordigers van diverse inheemse volkeren kanten zich radicaal tegen dit project omdat het compleet voorbij gaat aan het feit dat een regenwoud niet alleen een "CO2-stort" voor de rijke landen is, maar ook een natuurlijke leefomgeving voor de vele mensen die hier leven en werken. Landloze

> Lees verder op pag. 4

Vervolg van pag. 3

gemeenschappen in het Zuiden die nu reeds de enorme impact van de klimaatverandering aan de lijve ondervinden.

De vijftiende VN-klimaatconferentie (COP-15) in Kopenhagen december 2009 moet een mijlpaal worden in de strijd tegen de klimaatverandering. Het wordt tijd dat onze regeringsleiders zonder treuzelen werk maken van een drastische reductie in broeikasgassen. Dit op de eerste plaats door diegenen die het meest hebben bijgedragen tot de uitstoot ervan. De geïndustrialiseerde landen in het Noordelijk halfrond hebben een historische verantwoordelijkheid. Maar overal ter wereld zien we een kloof tussen arm en rijk. Zolang deze sociale ongelijkheden blijven bestaan, moeten we dan ook vooral wijzen op de verantwoordelijkheid van diegenen die het geld hadden om te vervuilen.

Wordt vervolgd...

Leefgroep 5 van de Freinetschool 'De Vier Tuinen' lanceert de Big Ask op de markt in Oudenaarde eind 2008.

Wake Up Actie van de Big Ask groep in Mechelen, over de gevaren van de klimaatverandering, met 60 mensen waaronder activisten van FoE, JNM en de Mechelse Jeugdraad.

Wil je naar aanleiding van de regionale verkiezingen in juni of de VN-klimaatconferentie in december van dit jaar, een "Wake Up – Act now" actie organiseren in jouw stad of gemeente?

Mail naar: info@thebigask.be

Het leven op en rond de Amazone rivier, Cotijuba eiland

boeren worden het recht ontzegd om een vaste stek te verwerven in het regenwoud. Dit terwijl de ethanolraffinaderijen, die in Brazilië als paddestoelen uit de grond schieten, een enorme bedreiging vormen voor de voedselsoevereiniteit.

Met dit seminarie was de toon onmiddellijk gezet. Doorheen het hele Forum werden er talrijke seminars georganiseerd over de uitdagingen om een sterke *climate justice* beweging uit te bouwen.¹ Er volgden getuigenissen uit de Filipijnen, India, Brazilië en Bolivia over de nu reeds voelbare impact van de klimaatverandering op het dagelijks leven van duizenden mensen. Ondanks het soms nogal dominerende Noord-Zuid denken, drong geleidelijk door dat we de strijd die men in het Zuiden voert, moet koppelen aan deze in het Noorden. We zitten immers in dezelfde boot. Ook in de geïndustrialiseerde landen bijvoorbeeld nemen grote bedrijven of luchthavens land in ten nadele van de gemeenschap én het milieu.

De wereld is met ons

Op het Forum werd ook duidelijk dat er nood is aan hernieuwde en stevige bruggen tussen milieu-organisaties en inheemse volkeren. De samenwerking met natuurorganisaties is namelijk niet altijd positief uitgedraaid voor de lokale gemeenschappen in het Zuiden. Een jonge gast uit het Amazonewoud vat het als volgt samen: *"Het is één ding om vriend van de aarde te zijn, maar het is geheel iets anders om kind van diezelfde aarde te zijn."*

Het Sociaal Forum speelt dan ook een belangrijke rol in de mogelijke kruisbestuivingen tussen verschillende sociale bewegingen en milieu-organisaties. Ruma uit India van het *National Forum for forest people and forest workers* vertelt me hoe in 2004 enkele duizenden inheemse vrouwen samen de trein namen zonder een geldig ticket om toch maar te kunnen deelnemen aan het Wereld Sociaal Forum in Mumbai. *"Op het WSF kwamen al die vrouwen in aanraking met vele anderen van over gans de wereld die ook een actieve strijd voerden tegen armoede. Voor het eerst kregen ze het gevoel niet alleen te staan in hun strijd. Met in het achterhoofd dat de wereld aan hun kant staat, keerden ze terug en namen ze hun land terug in handen."*

De uitdagingen om een sterke *climate justice* beweging uit te bouwen, zijn echter groot. Ruma getuigt: *"De milieu-organisaties hebben vaak gefaald bij het inschatten van de situaties waarin de gemeenschappen die afhankelijk zijn van de natuurlijke rijkdommen zich bevinden. Er waren bijvoorbeeld vaak extreme vormen van repressie, maar de milieu-organisaties zagen dit niet. Ze waren enkel bezig met conservatie, conservatie en conservatie. Ze zagen niet in dat wildlife enkel beschermd kan worden als ook de mensen beschermd zijn."* Tijdens het WSF wordt ook gepleit voor een sterkere band met de vakbonden in de strijd tegen de klimaatverandering. De maatregelen die de milieu-organisaties bepleiten, moeten sociaal zijn en hand in hand gaan met een herverdeling van de rijkdommen. Iedereen heeft hier belang bij want ook de vakbonden krijgen met de huidige crisis rake klappen. Vele mensen dreigen hun job te verliezen. Ruma: *"Misschien kan de strijd van de lokale gemeenschappen de vakbonden ook weer versterken. Het is een dynamiek die in beide richtingen werkt. De mensen die niets meer te verliezen hebben, tonen vaak de weg."*

¹ De seminars resulteerden onder meer in een verklaring rond Climate Justice. Het eindresultaat kan u nalezen op de website van FoE International – www.foei.org

Inheemse volkeren in Latijns Amerika verheffen hun stem voor 'Climate Justice'

In Latijns-Amerika is er heel duidelijk een veranderingsproces aan de gang. De berichtgeving in het westen/noorden slaagt er vaak niet om de complexiteit van deze veranderingen weer te geven. De Latijns-Amerikaanse presidenten hebben al heel wat wijzigingen doorgevoerd die kunnen rekenen op veel steun van het volk. Maar ze hebben ook al heel wat misstappen begaan en de natuurlijke rijkdommen komen nog steeds te weinig ten goede van de lokale bevolking.

Inheemse volkeren

De inheemse groepen waren met tweeduizend vertegenwoordigers uit vijftig landen aanwezig op het Wereld Sociaal Forum in Belem, en lieten duidelijk van zich horen. Ze vormden de boodschap 'SOS Amazonia', waarmee ze hun bezorgdheid weerspiegelden over de opwarming van de aarde. Ze beseffen dat zij hiervan de eerste slachtoffers hiervan zouden zijn, ook al hebben ze de bossen generaties lang verzorgd en beschermd. "De rijken kunnen zich tegen de opwarming van de aarde beschermen door de airconditioning aan te schakelen en eten te kopen in de supermarkt, maar wij zijn afhankelijk van de visvangst in de rivieren en van de dieren in het woud." De inheemse groepen willen de wereld wakker schudden, vooral de rijke landen die de vernietiging stimuleren. Maar ook de lokale elites in hun eigen landen. Hier hoort ook kritiek bij op de handel in 'vuile lucht'. Gestimuleerd door de 'carbon credits' komen er b.v. in Brazilië nog meer eucalyptusplantages, met als gevolgen o.a. uitdroging van de grond, verlies van biodiversiteit, het wegdrijven van inheemse gemeenschappen van hun grond, verlies van een hele traditie van gebruik van medicinale planten. Hun boodschap is dat we in een beschavingscrisis zitten en dat de verandering nu moet komen: "voor de verdediging van Moeder Aarde en tegen de verkapitalisering van het leven en de mensen".

Climate Justice

In de beschreven context is dus een golf van socio-culturele bewegingen opgekomen naast de reeds gekende. Het zijn bewegingen met een inheemse oorsprong en gebaseerd op het traditionele respect tussen de mens en de natuurlijke omgeving. Uiteindelijk kwamen ze tot het concept: 'Climate Justice'. Bijna iedereen kan noteren wat de gevolgen zijn en zullen zijn van de voortgaande klimaatverandering: een waaier van negatieve effecten op het milieu, op de gezondheid van mensen, de prijzen van de producten, de sociale en culturele structuren. Maar het gebeurt niet in dezelfde mate voor iedereen, en de verschillen situeren zich niet alleen tussen landen maar ook binnen landen. Daarom roept Climate Justice onder andere op tot een dringende en eerlijke overgang naar een duurzame toekomst, en een verhoging van het sociale en globale bewustzijn bij alle aardbewoners. Hier hoort ook kritiek bij op een aantal zogezegde "oplossingen" zoals emmissie handel, biobrandstof, grootschallig hydro-projecten, REDD¹, welke meer kwaad dan goed doen, zoals duidelijk blijkt uit de getuigenissen van de getroffen gemeenschappen.

Evo Morales verdeelt land aan de Guaraní

De Boliviaanse president Evo Morales heeft duizenden hectaren land verdeeld aan de Guaraní gemeenschappen van Alto Parapeti, in de oost-Boliviaanse provincie Santa Cruz.

Bij een ceremonie in het weekend van 14-15 maart heeft de Boliviaanse president Evo Morales 38 duizend hectare land overhandigd aan deze Guaranígemeenschappen, als begin van een proces van toekennen van land dat zal afgewerkt zijn eind december 2009. Het land was begin 2009 onteigend van grote landeigenaars, omdat het niet in overeenkomst was met de nieuwe grondwet. Morales zelf beschuldigde hen ervan het land braak te laten liggen of de Guaraní te laten werken in toestanden van slavernij.

"Het is niet zo dat deze gronden niet in productie waren," zei Morales, "maar dat ze een plaats waren van schendingen van mensenrechten tegen de Guaraní, die nu de nieuwe eigenaars zullen zijn. (...) Land bezitten is vrijheid en als er land en vrijheid is is er rechtvaardigheid". Hij zei ook dat Bolivia zal verdergaan met het respecteren van private eigendom, "maar we willen dat mensen die niet geïnteresseerd zijn in gelijkheid hun denken veranderen en meer focussen op het land dan op geldzaken. (...) (Ze) moeten vrijwillig hun (teveel aan) land geven aan mensen die er geen hebben."

In de regio van Alto Parapetí gebeurden vele ontruiming van land waarvan inheemse volkeren het slachtoffer waren en volgens Radio Mundo Real hebben de Guaraní gemeenschappen zelf rechtstreeks de misbruiken van de grote landeigenaars en praktijken gelijkend op slavernij ondervonden.

De presidenten op het voorbijge Wereld Sociaal Forum

1 REDD: Reducing Emissions from Deforestation and Forest Degradation

Kort internationaal nieuws

samenstelling: Hector Pistache en Lieve De Kinder

Birdwatchers

In vorige nummers brachten we een verslag van de ontmoetingen met een delegatie uit Brazilië over de schrijnende situatie van de Guarani-Kaiowa indianen uit Mato Grosso do Sul (Brazilië), de acute tekorten aan land en de bedreiging van de zich uitbreidende biobrandstofindustrie (suikerriet plantages en bioethanolfabrieken), waarbij Guarani vaak bijna als slaven op de suikerrietplantages werken, en waarbij ondervoeding een ernstig probleem is. De eerste briefschrijfactie van voorjaar 2008 had tot gevolg dat er begonnen is met de onderzoeken ivm de erkenning van hun traditionele gronden, in het najaar 2008 en winter 2009 volgde een tweede briefschrijfactie om bij de verantwoordelijken aan te dringen opdat de onderzoekers niet zouden gehinderd worden door grootgrondbezitters bij hun werk, zodat het demarcatieproces niet zou vertraagd worden.

De Guarani-Kaiowa indianen in Mato Grosso do Sul en de bovenvermelde problematiek spelen de hoofdrol in de film BIRDWATCHERS (Regie: Marco Bechis), die op woensdag 4 maart 2009 in première ging in België (voor meer informatie www.abc-distribution.be). Releasedatum in Nederland was 16 april 2009 (voor meer informatie www.cinemien.nl). BIRDWATCHERS is een liefdesverhaal - een verhaal van "menselijke veerkracht en waardigheid" (Herald Tribune) – dat zich afspeelt tegen de achtergrond van een volk in de greep van een zelfmoordepidemie. Sinds 1986 hebben 517 Guarani zelfmoord gepleegd, de jongste was net negen geworden.

Birdwatchers werd in 2008 op het Film Festival van Venetië genomineerd voor de Gouden Leeuw en door de jury bekroond tijdens het 5e Amazon Film Festival in Brazilië. De film werd in Nederland tijdens het International Film Festival Rotterdam (IFFR) eind januari zeer goed ontvangen.

Ter gelegenheid van de film Birdwatchers heeft Survival International in samenwerking met regisseur Marco Bechis en zijn productieteam een speciaal fonds opgericht om de Guarani te helpen hun rechten, land en toekomst te verdedigen: het Guarani Survival Fonds:

www.guarani-survival.org

www.birdwatchersfilm.com; www.vciv.be

Minder dan 300 dagen: Spanje

Recent heeft de spaanse Klimaatcoalitie (Coalicion Clima), bestaande uit 24 sociale en milieuorganisaties een brief gestuurd naar de Spaanse Eerste Minister J.L. Rodriguez Zapatero, vanuit een sterk bewustzijn van de noodzaak om tot stevige akkoorden te komen eind dit jaar op de VN-klimaatconferentie in Copenhagen. In deze brief herinnert Coalicion Clima niet alleen de regering dat we reeds op minder dan 300 dagen van de VN-conferentie zijn, maar vraagt hem ook om dringende en effectieve maatregelen te nemen in de EU onderhandelingen op de weg naar Copenhagen. Stappen zijn o.a. het opnemen van verantwoordelijkheid van de industriële landen en jaarlijkse reducties in de emissies van broeikasgassen.

De brief werd ook gepubliceerd in de Tsjechische republiek en in de internationale editie van 'The Economist'.
www.tierra.org

Amigos de la Tierra

Put People First

Friends of the Earth Engeland, Wales en Noord-Ierland was één van de drijvende krachten achter de betoging "Put People First" met 35000 mensen, in Londen op 28 maart 2009. Deze betoging vond plaats enkele dagen vóór de bijeenkomst van de G20 in Londen, en bracht milieugroepen samen met groepen rond ontwikkeling en vakbonden, met de oproep voor een economie gebaseerd op een eerlijke verdeling van de welvaart, behoorlijke jobs voor allen en een lage CO2 toekomst. Activisten van Friends of the Earth namen ook deel aan het klimaatkamp dat later in de week plaatsvond in het financiële hart van Londen.
www.putpeoplefirst.org.uk

Uranium – is it a country? Tracking the Origins of Nuclear Power”

Deze documentaire werd vorig jaar geproduceerd door het initiatief Nuking the Climate – een team van jonge mensen die samenwerken met partners zoals BUND (FoE Duitsland) en and FoE Australië – brengt ons het antwoord op de brandende vraag: Waar komt elektriciteit vandaan?

De documentaire brengt ons naar de Olympic Dam, de grootste voorraadplaats ter wereld van uranium, aan de Zuidoost kust van Australië en toont ons de verbanden tussen de toegenomen ontginning van uranium en de verontrustende constructie van 20 nieuwe mijnen doorheen het land – en de huidige boom van het nucleaire door de onhoudbare levenswijze op gebied van energie in het westen.

Via de perspectieven van verschillende internationale actoren, nl een franse onderzoeker over radioactiviteit, een duitse expert over economisch onderzoek, een Zuidoost Australische boer en de Duitse minister van leefmilieu, komen we de complexe processen op het spoor van het ontginnen en verrijken van uranium, het gebruik ervan in kernreactoren en het beheer van afval van uranium.

Ze komen alle tot dezelfde conclusie als de inheemse volkeren als decennia zeggen: 'Laat uranium in de grond' (keep uranium in the ground)

De documentaire werd ruim verspreid in heel Duitsland, ook op de Green Me of the Berlinale de voorbije 10/02 – en het is de bedoeling om deze verder wereldwijd te verspreiden.

Je kan de film bekomen op
getthefilm@nukingthecclimate.com

Advocacy Network

De werkgroep inheemse volkeren van FoE heeft zich aangesloten bij een 'advocacy network', een ondersteunend netwerk om de belangen van de uitgesloten bevolkingsgroepen in Brazilië te ondersteunen. Op deze wijze kan, als steun nodig is, snel en gericht tot actie overgegaan worden (internationale bewustwording, petitie, briefschrijfacties), via dit uitgebreide ondersteunend netwerk.

Reisje om de wereld van de ethische mode

Magali Fontanel – Foto's © Sébola, © Ethical Fashion Show

Zoals aangekondigd in vorig nummer zetten we onze verkenning verder van de wereld van de ethische mode met de nieuwe lijn voor sportkledij, Sébola. Eco-ontworpen van A tot Z door de 'Ch'tis du Nord' tussen Frankrijk en Turkije, kreeg Sébola zijn première op de 'Ethical Fashion Show' in oktober laatstleden in Parijs.

deel
2

Sportieve mode 'old school'

De marathonloper Loïc Pollet heeft zijn droom gerealiseerd: de heel nieuwe sportkledinglijn **Sébola** heeft net op tijd het licht gezien om te kunnen deelnemen aan de editie van de Ethical Fashion Show in oktober laatstleden in Parijs. Sébola combineert een ecologische kwaliteit met het technisch aspect van sportkledij van de stijl old school van de jaren 80 met motieven met heldere kleuren, in korte reeksen gedrukt. Dit seizoen is het de beurt aan de jonge kunstenaar Knapfla en zijn kleurpotloden (www.myspace.com/knapfla) om de reeksen van Sébola te schetsen. Omdat ze zo stijlvol is kan de sportkledij van Sébola ook in het gewone leven gedragen worden, maar het is op de eerste plaats echte sportkledij, licht, ademend en comfortabel (platte naden). De producten werden in België getest op het ademend zijn door het laboratorium Célabor.

Een ecologisch project, eco-ontworpen van A tot Z

Sébola is een uniek project in de wereld van de ethische mode want het is eco-ontworpen. "We wilden verder gaan dan biologisch katoen", zegt Loïc Pollet. "We hebben een levenscyclusanalyse laten uitvoeren van onze kledingsstukken door een bureau, erkend door het ADEME¹". De doelstelling van het eco-ontwerp is om de ecologische impact van het product te beperken van de wieg tot het graf, doorheen de productie, het transport en het gebruik. "Alles werd in rekening gebracht wat betreft de ecologische impact, elke wasbeurt van de T-shirt inbegrepen!". Voor alle producten van Sébola werden de levenscyclusanalyses uitgevoerd door het Bureau Veritas CODDE (www.codde.fr). Er werd rekening gehouden met een twaalfstal indicatoren, namelijk het gebruik van primaire grondstof, water en energie, de productie van CO2 en schadelijke afvalstoffen, de invloed op de afbraak van de ozonlaag, de toxiciteit voor de lucht en het water, enz. Door zich op deze studie te baseren hebben Loïc Pollet en Philippe de Cagny de ecologische keuze gemaakt om zich te bevoorraden in biologisch katoen geteeld in Turkije in plaats van in Burundi. In dezelfde studie wordt aangetoond dat een Sébola T-shirt die eco-ontworpen is op basis van gerecycleerd polyester 12% minder 'bijkomend' broeikasgas² zal uitstoten gedurende zijn levenscyclus dan een klassieke T-shirt!

- 1 Agence de l'Environnement et de la Maîtrise de l'Energie France (Agentschap voor Milieu en Energiebeheer)
2 Het broeikas effect is een natuurlijk fenomeen. Sedert de industriële revolutie wordt het versterkt door menselijke activiteit. Vandaar een 'bijkomend' broeikas effect wat bijdraagt tot de wereldwijde klimaatverandering

Lokale kunde en ethische mode

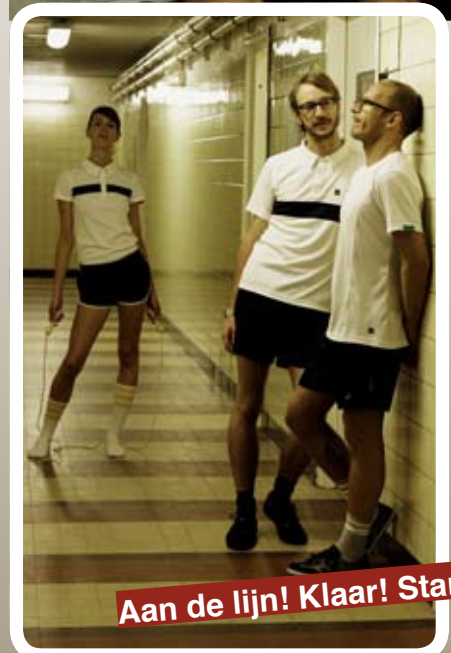
Sébola heeft twee kledinglijnen: de sportlijn wordt gefabriceerd in de kledingateliers in Roubaix in Noord Frankrijk en draagt zo bij aan het behoud van de lokale textielindustrie; de kledij in biologisch katoen wordt in Turkije geproduceerd en EKO gecertificeerd door Global Organic Textile Standards (www.global-standard.org) die waakt over het respecteren van de regels van de Internationale Arbeidsorganisatie.

Sébola

Ontwerpers

Loïc Pollet & Philippe de Cagny
Prêt-à-porter Sport dames en heren
www.sebola.fr

Biologische katoenteelt in Turkije
Eucalyptusvezel PEFC en FSC (lyocell Tencel®) en gerecycleerd Polyester (Ecosensor™)
Milieuvriendelijke verf
Eerlijke confectie in Turkije en Frankrijk
Verkoop via internet

Aan de lijn! Klaar! Start!

Agenda 2009

Zo 26 april – do 9 juli International Peace Walk Towards a Nuclear Free Future.
(Zie kader op deze blz.)

Ma 3 – zo 9 augustus 2009 Klimaat-actiekamp, op de Belgisch-Nederlandse grens, vlakbij Antwerpen.
(Zie kader op deze blz.)

Om geen nummer te moeten missen van het Friends of the Earth Bulletin: Wordt lid van Friends of the Earth. Zie pagina 2 voor meer info.

Het is essentieel druk uit te oefenen op de Israëlische regering om vrede en rechtvaardigheid te laten heersen in het Midden-Oosten. Een oproep tot een boycot van Israël heeft niets gemeen met het nazi-beleid "niet kopen bij de joden." Het is niet anti-semitisch Israël te boycotten om een einde te maken aan de bezetting zoals het evenmin 'anti-blank' was Zuid-Afrika te boycotten om een einde te maken aan de apartheid.

Koop de badge! Info:
magali@motherearth.org

Teken de petitie
"Israël koloniseert - Dexia financiert"
www.intal.be/nl/emailcampagne/israel-koloniseert-dexia-financiert

Klimaatactiekamp

Maandag 3 - zondag 9 augustus 2009, op de Belgisch-Nederlandse grens, vlakbij Antwerpen

Op 30 november 2009 komen regeringen van over de hele wereld in Kopenhagen bijeen voor de vijftiende VN klimaatconferentie (COP-15). Het wordt de grootste top over klimaatwijziging ooit. Nochtans brachten vorige bijeenkomsten niets dan business as usual. Dit terwijl het dringend tijd is voor echte vernieuwing: een halt zetten aan overproductie en consumptie; de mogelijkheden van hernieuwbare energiebronnen ten volle benutten en dit onder controle van de gemeenschap; het recht voor iedereen op gelijke toegang tot de global commons, via democratische controle en soevereiniteit door de gemeen-

schap over energie, bossen, grond en water. Rechtvaardigheid tussen noord en zuid is essentieel en houdt een herverdeling in tussen noord en zuid en binnen de landen zelf, en het geven van prioriteit aan de planeet in plaats van aan winst, en aan solidariteit in plaats van concurrentie. Een week van vorming, directe actie, ontmoeting en uitwisseling. We pogen het kamp zo koolstofneutraal als mogelijk te organiseren. Ieder die geïnteresseerd is kan deelnemen, ook al met de voorbereidingen!
www.klimaatactiekamp.org
0478/026693 (België)

International Peace Walk Towards a Nuclear Free Future

Zondag 26 april – donderdag 9 juli 2009, Genève tot Brussel

De International Peace Walk Towards a Nuclear Free Future, georganiseerd door Footprints for Peace en ondersteund door lokale groepen en gemeenschappen, zal van start gaan op de 23e verjaardag van Chernobyl. De tocht zal starten bij de Wereld Gezondheidsorganisatie in Genève en door Zwitserland, Duitsland, Nederland en België trekken. Met als doel het doen groeien van de bewustwording rond duurzame energie en levensstijl, en als een gelegenheid om vriendschapsbanden tussen deelnemers te creëren, zal de voettocht verschillende plaatsen aandoen waar de gemeenschappen en het leefmilieu te lijden hadden door toepassingen van kernenergie, maar de stappers zullen ook interessante projecten

van hernieuwbare energie bezoeken.

In verschillende gemeenschappen zullen conferenties en ontmoetingen plaatsvinden om over deze onderwerpen ideeën uit te wisselen en ze te linken met een globaal perspectief op de huidige situatie wereldwijd op gebied van energie, het sociale en het milieu. Wil je de aan de voettocht volledig deelnemen of maar voor één stap? Kan je overnachtingsplaatsen aanbieden voor stappers en hen verwelkomen? Meer info op www.footprintsforpeace.net. Contactpersonen in België: Albert Monti albert.monti@gmail.com, Sophie Morel sph.mrl@gmail.com

Ten oorlog!

Extreem-rechts wint de verkiezingen in Israël. Avigdor Lieberman, de nieuwe minister van buitenlandse zaken formuleert het graag zo: 'Als je vrede wil, bereid je dan voor op de oorlog'. Iedereen weet en heeft gezien wat dat betekent. In Gaza werden meer dan 1400 Palestijnen gedood, waarvan 900 burgers (300 kinderen). Aan Israëlische zijde vielen dertien doden, onder wie drie burgers. Het Israëlische leger heeft in Gaza niet alleen witte fosfor gebruikt in open gebieden als rookscherm voor zijn troepen.

Het vuurde geregeld witte fosfor af boven dichtbevolkte gebieden. Dokter Baram, die vrijwillig kwam helpen in het Shifa ziekenhuis in Gaza-Stad, vertelt over de merkwaardige verwondingen. 'De brandwonden van witte fosfor branden nog uren na, door de spieren heen, tot op het bot. We hebben ook vele patiënten waarvan beide benen zijn weggeblazen door bommen, alsof die ervoor gemaakt zijn. 'Er is een onduidelbare situatie aan Gaza's grensovergangen', zegt de Verenigde Naties eind maart. 'Israël houdt bijna alle bouw-materiaal, reserveonderdelen en andere industriële goederen die nodig zijn voor de

wederopbouw tegen. Ook voedsel en andere goederen voldoen in kwaliteit en kwantiteit niet aan de behoefte.' Tot vandaag hebben duizenden Gazanen ook nog geen toegang tot stromend water.

Verse wapens

Amnesty International meldt op 3 april dat Israël een nieuwe levering Amerikaanse wapens heeft gekregen. "Volgens de wet en moreel bekeken, moest dit schip tegengehouden zijn door de regering Obama. Zeker na het bewijs dat Israël munitie en militair materiaal gebruikte om oorlogsmisdaden te plegen".